

KU KOŚCIOŁOWI SYNODALNEMU

List pasterski Metropolity Lubelskiego na Adwent 2023 r.

Umiłowani w Chrystusie Panu, Siostry i Bracia!

W liturgii Kościoła rozpoczynamy Adwent, czas oczekiwania na przyjście Chrystusa, Syna Bożego, który dla nas i dla naszego zbawienia stał się człowiekiem. Na przyjście tak ważnego Gościa winniśmy się odpowiednio przygotować. Dlatego w liturgii adwentowej wybrzmiewa wezwanie do czujności i refleksji. Adwent jest bowiem nie tylko oczekiwaniem na Święta Bożego Narodzenia, ale także przygotowaniem na ostateczne przyjście Chrystusa w chwale na końcu dziejów. Jako wierzący jesteśmy wezwani, aby przeżywać każdy dzień w obecności Tego, „Który jest, i Który był i Który przychodzi” (Ap 1,4). Do Niego należy przyszłość świata, w Jego ręku są ludzkie losy, On jest gwarantem naszej nadziei. Nasze życie nie jest więc bytowaniem ku śmierci, ale drogą ku wieczności, którą nam wskazuje Chrystus obecny w swoim Kościele.

Uczestniczę we wspólnocie Kościoła

Na początku III Tysiąclecia chrześcijańskiej wiary Święty Jan Paweł II zachęcał, aby „czynić Kościół domem i szkołą komunii”. Słowo „komunia”, pisane małą literą, w odróżnieniu od Komunii Eucharystycznej, wskazuje na najgłębszy fundament więzi łączącej wyznawców Chrystusa zgromadzonych w Jego Kościele. „Duchowość komunii – pisał Papież Polak – to spojrzenie utkwione w tajemnicy Trójcy Świętej, która zamieszkuje w nas. To także zdolność odczuwania więzi z bratem i siostrą w wierze dzięki głębokiej jedności Mistycznego Ciała. To także zdolność do dostrzegania w drugim człowieku przede wszystkim tego, co jest w nim pozytywne, co należy cenić i przyjąć jako dar Boży. To wreszcie umiejętność «czynienia miejsca» bliźniemu, wzajemnego «noszenia brzemion» i odrzucenia pokus egoizmu” (NMI, 33).

Do komunijnej wizji Kościoła sięgnęliśmy cztery lata temu, rozpoczynając przygotowania do III Synodu Archidiecezji Lubelskiej pod hasłem *Kościół – dom i szkoła komunii*. Także trwający obecnie Synod Biskupów, którego pierwsza faza zakończyła się niedawno w Rzymie, proponuje drogę *Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja*.

W krąg tych ważnych zagadnień duszpasterskich i ewangelizacyjnych wpisuje się temat rozpoczynającego się dziś nowego roku duszpasterskiego i liturgicznego. Jego hasło brzmi: *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*. W minionym roku, w myśl hasła *Wierzę w Kościół Chrystusowy*, przypominaliśmy sobie podstawowe prawdy o Kościele, zwłaszcza o jego dwóch wymiarach: zewnętrznym i wewnętrznym.

Staraliśmy się pogłębiać wiarę w Kościół, zapisaną w chrześcijańskim Credo. Mimo słabości ludzi Kościoła ufamy, że jest on bezpieczną drogą zbawienia, ponieważ żyje w nim Chrystus i prowadzi go Duch Święty.

Tegoroczny program duszpasterski ma na celu świadome i aktywne włączenie się wiernych w dzieło odnowy Kościoła. Czynne uczestnictwo oznacza przede wszystkim udział w Boskim obdarowaniu przez wiarę, słuchanie słowa Bożego i życie sakramentalne. W ten sposób rodzi się wspólnota siostr i braci w Chrystusie, która włącza się w życie i misję Kościoła. Razem podejmujemy troskę o wspólnotowy charakter Kościoła, który dla każdego ochrzczonego staje się domem i przestrzenią dialogu. Doświadczenie wspólnej drogi wiary powinno motywować nas do podejmowania konkretnych zadań w Kościele oraz wzmacniać zapał misyjny do dzielenia się Ewangelią.

Kościół – według papieża Franciszka – ma się stawać coraz bardziej wspólnotą, w której jeden słucha drugiego a wszyscy słuchają Ducha Świętego, wspólnotą otwartą i służebną. Uczestnictwo to nasze zadanie, nasz osobisty wysiłek, aby wspólnota miała konkretny kształt, aby stawała się „królestwem prawdy i życia, królestwem świętości i łaski, królestwem sprawiedliwości, miłości i pokoju”. Aby odnowić oblicze Kościoła, zbudować trwałą i apostolską wspólnotę, konieczne jest zaangażowanie wszystkich; pasterzy, osób życia konsekrowanego i wiernych świeckich.

Kościół synodalny w misji

Tak brzmi tytuł dokumentu opublikowanego na zakończenie pierwszej sesji XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów. Jak pamiętamy, proces synodalny rozpoczął się dwa lata temu, w październiku 2021 roku. Papież Franciszek zaproponował nową formułę Synodu, który nie jest już – jak to było dotąd – wydarzeniem jednorazowym, lecz procesem podzielonym na trzy etapy: lokalny, kontynentalny i powszechny w Rzymie. Papieżowi chodziło o to, aby w możliwie największym stopniu zaangażować cały Lud Boży. Od początku pontyfikatu Ojciec święty przypomina, że wszyscy ochrzczeni powinni być uczniami i misjonarzami. Podejmowanie decyzji w Kościele powinno się rozpocząć od spotkania, słuchania i dialogu, od modlitwy i refleksji, które pozwolą usłyszeć, dokąd Duch Święty chce prowadzić dziś Kościół.

W pierwszym etapie w każdej diecezji przeprowadzono konsultacje w ramach parafialnych zespołów synodalnych. Ich efektem były syntezy diecezjalne, na podstawie których Konferencja Episkopatu przygotowała syntezę krajową, która została przesłana do Rzymu. Drugi etap polegał na przeprowadzeniu siedmiu zgromadzeń kontynentalnych: dla Afryki, Oceanii, Azji, Bliskiego Wschodu, Ameryki Łacińskiej, Europy i Ameryki Północnej. Europejskie Zgromadzenie Synodalne odbyło się w stolicy Czech, w Pradze, w dniach 9-12 lutego 2023 roku. Relacje ze zgromadzeń kontynentalnych posłużyły przygotowaniu *instrumentum laboris*, czyli dokumentu roboczego Synodu.

Na trzeci, zasadniczy etap, składają się dwie sesje w Rzymie: pierwsza odbyła się w dniach 4-29 października. „Pod wieloma względami było to bezprecedensowe doświadczenie” – czytamy w *Liście Synodu Biskupów do ludu Bożego*. „Po raz pierwszy, z inicjatywy Papieża Franciszka, mężczyźni i kobiety zostali zaproszeni, na mocy ich chrztu, do zasiadania przy tym samym stole, aby wziąć udział nie tylko w dyskusjach, ale także w głosowaniach tego zgromadzenia Synodu Biskupów. Razem, w komplementarności naszych powołań, charyzmatów i posług, intensywnie słuchaliśmy Słowa Bożego i doświadczeń innych. Posługując się metodą rozmowy w Duchu Świętym, z pokorą dzieliliśmy się bogactwem i ubóstwem naszych wspólnot na wszystkich kontynentach, starając się rozeznaczyć, co Duch Święty chce dziś powiedzieć Kościołowi”.

Owoce pierwszej sesji Synodu Biskupów jest dokument opublikowany w Rzymie 28 października, w święto Apostołów Szymona i Judy Tadeusza pod tytułem *Kościół Synodalny w misji*. Całość dzieli się na trzy części: 1. *Oblicze Kościoła synodalnego*; 2. *Wszyscy uczniami, wszyscy misjonarzami*; 3. *Tkanie więzi, budowanie wspólnoty*. Czterdziestostronicowy dokument omawia dwadzieścia tematów, jakie wyłoniły się i zostały przedyskutowane. Każdy z tematów zawiera trzy części. Pierwsza, najobszerniejsza, to *Zbieżności*, treści oczywiste, stałe wytyczne, do których można się odnosić; druga to *Kwestie do podjęcia*, sprawy, które trzeba zbadać i przedyskutować; część trzecia, *Propozycje*, otwiera drogi, którymi można podążać – niektóre są sugerowane, inne zalecane, jeszcze inne wymagane.

Refleksja nad tym dokumentem będzie przygotowaniem do drugiej sesji Synodu w Rzymie, która odbędzie się w październiku 2024 roku. Zgodnie z zamysłem autorów sprawozdania i wolą Papieża Franciszka cały Kościół otrzymuje owoce tych konsultacji, aby w modlitwie i w dialogu rozeznaczyć drogi, którymi Duch Święty każe nam podążać.

Kolejny etap Synodu w Lublinie

III Synod Archidiecezji Lubelskiej został zwołany 25 marca 2019 roku. Jego faza przygotowawcza przedłużyła się z powodu pandemii koronawirusa. Intensywna praca komisji głównej, dwunastu komisji tematycznych oraz współpraca parafialnych zespołów synodalnych pozwoliły na uroczyste otwarcie liturgiczne Synodu w dniu 25 września 2021 roku. W ciągu następnych dwóch lat odbyło się siedem sesji plenarnych, na których przedyskutowano dokumenty przygotowane przez komisje tematyczne na podstawie ankiet przysłanych z parafii. Ostatnia sesja odbyła się 4 listopada bieżącego roku.

Obecnie przechodzimy do trzeciej fazy, w czasie której zostaną sporządzone dokumenty synodalne. Nad tekstami poszczególnych komisji, przedyskutowanymi w trakcie sesji plenarnych, pochylą się trzy specjalne zespoły: teologiczny, legislacyjny i redakcyjny. W przyszłym roku odbędą się dwie sesje synodalne, które będą miały na celu przegłosowanie i zatwierdzenie poszczególnych dokumentów przez uczestników synodu. Na zakończenie planujemy publikację dokumentów synodalnych w formie książkowej.

Na każdym etapie prac synodalnych istotna była współpraca wiernych świeckich. Stanowili oni zdecydowaną większość zespołów parafialnych, była także możliwość włączania się w dzieło synodu drogą elektroniczną. Świeccy byli członkami poszczególnych komisji, znaczący był także odsetek świeckich w trakcie sesji plenarnych. Ich udział w dyskusjach synodalnych był bardzo żywy i wnosił cenne doświadczenia z wielu dziedzin życia rodzinnego i społecznego. Warto zauważyć, że w wykazie komisji synodalnych komisja „Powołanie świeckich w Kościele” znajduje się na pierwszym miejscu.

Istotnym owocem procesu, który zainicjował papież Franciszek, jest kształtowanie kultury synodalnej w Kościele. Polega ona na dowartościowaniu wzajemnego słuchania się we wspólnotach, które tworzą uczniowie Chrystusa oraz inspirowaniu wszystkich do podjęcia odpowiedzialności za misję Kościoła.

Chcemy, aby nasz Kościół na ziemi lubelskiej był bardziej synodalny, aby wierni uczyli się rozmawiać ze sobą, modlić się wspólnie i wspólnie w ciszy wsłuchiwać się w głos Ducha Świętego. Tylko w ten sposób można usłyszeć, co Boży Duch mówi do Kościoła i do każdego człowieka. Kościół ma być synodalny nie tylko podczas obrad synodu. Bóg nas zgromadził jako wspólnotę, komunię, abyśmy ramię w ramię kroczyli razem drogami zbawienia. Prośmy o to Pana słowami naszej modlitwy synodalnej:

Spraw Panie, abyśmy się otworzyli na odnawiające działanie Ducha Świętego w naszych parafiach, rodzinach i wspólnotach. Niech postanowienia i owoce Synodu uczynią nasz Kościół diecezjalny domem i szkołą komunii, abyśmy odkrywając Eucharystię jako źródło jedności i miłości stawali się autentyczną wspólnotą wiary, w której każdy znajduje swoje miejsce.

Błogosławię Was na wspólną adwentową drogę ku radości Bożego Narodzenia.

Wasz biskup Stanisław

List należy odczytać w 1. niedzielę Adwentu, 3 XII 2023 roku podczas wszystkich Mszy Świętych.